

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

2022 m. kovo 31 d. Nr. AP-1
Tauragė

Tauragės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija - prižiūrėti ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Auditą atliko Beata Mockienė.

Audito ataskaita pateikta Savivaldybės Merui, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Savivaldybės administracijai.

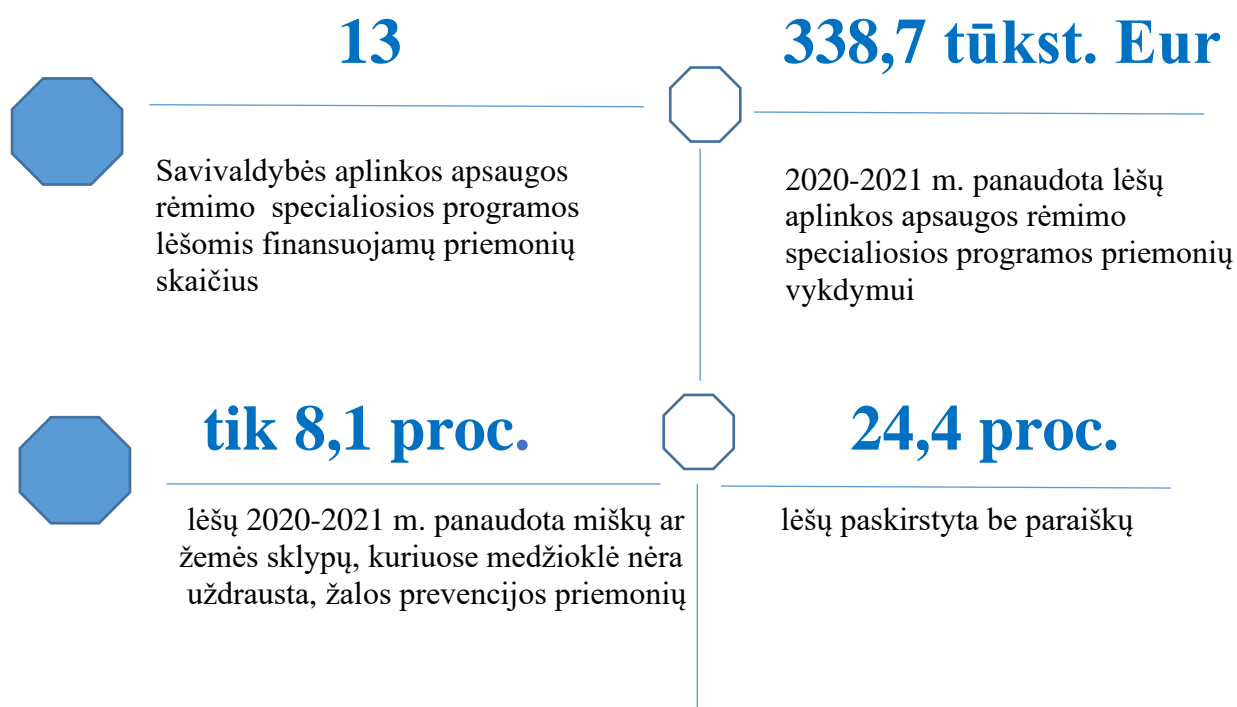

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA	4
IŽANGA	7
AUDITO REZULTATAI	8
1. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų planavimas turi trūkumų	8
1.1. SAARSP lėšos planuojamos nepakankamai optimaliai	8
1.2. Lėšų planavimo procesas neatitinka nustatytos tvarkos	10
2. SAARSP lėšų paskirstymas ir jų naudojimo efektyvumas	10
2.1. Paraiškų administravimas tobulintinas	11
2.2. Lėšos paskirstytos ne pagal finansuotinas sritis	11
2.3. Lėšos panaudotos ne pagal paskirtį	12
3. Programos vykdymo rezultatai vertinami formaliai	12
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	14
PRIEDAI	
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	15
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	16
3 priedas. 2020-2021 m. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamos ir finansuojamos priemonės	17

PAGRINDINIAI FAKTAI

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Aplinkos apsaugos politikos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos aplinka būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius¹. Norint užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę, būtinas kiekvieno gyventojų ir ūkio subjekto indėlis, nes aplinkos apsauga yra visos valstybės bei kiekvieno jos gyventojų rūpestis ir pareiga².

Augant Lietuvos ekonomikai, didėjant vartojimui neigiamai veikiama aplinka, todėl didėja poreikis imtis veiksmingų aplinkosauginių priemonių. Savivaldybės funkcijai „Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga“ vykdyti skiriamas finansavimas iš Savivaldybės biudžeto ir aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų. Iš SAARSP 2020-2021 m. Tauragės rajono savivaldybė aplinkos apsaugos programos priemonių vykdymui skyrė 466,8 tūkst. Eur, panaudota 338,7 tūkst. Eur (lentelėje pateikiama informacija apie gautas pajamas ir SAARSP lėšų panaudojimą, detali informacija apie priemonių finansavimą pateikta 3 priede, 17 psl.):

tūkst. Eur

Mokesčio pavadinimas	2020 m.			2021 m.			Lėšų likutis 2022-01-01
	Lėšų likutis metų pradžiai	Gauta pajamų	Panaudota lėšų	Lėšų likutis metų pradžiai	Gauta pajamų	Panaudota lėšų	
Mokestis už aplinkos teršimą	84,4	45	155,5	54,0	48,2	176,5	33,2
Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius		80,1			107,5		
Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	-4,4	41,1	5,5	31,2	41,2	1,2	71,2
	80,0	166,2	161,0	85,2	196,9	177,7	104,4

Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos vykdymo vertinimo auditas padės atskleisti ar optimaliai planuojamos lėšos, efektyviai panaudojami turimi ištekliai, ar užtikrinama programos įgyvendinimo stebėseną.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai naudojamos lėšos Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymui.

¹ Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta 2015-04-16 LR Seimo nutarimu Nr.XII-1626

² Aplinkos apsaugos įstatymas, 4 str.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar SAARSP lėšų planavimas tinkamas?
- Ar SAARSP lėšos paskirstomos ir naudojamos efektyviai?
- Ar savivaldybė užtikrina tinkamą įgyvendinamos programos stebėseną?

Audito subjektai:

Savivaldybės administracija, kiti subjektai pagal poreikį.

Audituojamas laikotarpis: 2020–2021 m. Duomenų analizei ir vertinimui atlikti buvo panaudoti ir kitų laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir metodai aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (16 psl.). Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Išvados

1. Nustatėme, kad Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos išlaidos suplanuotos ne pagal faktiškai skiriamas lėšas, o pagal paraiškose nurodytas sumas, kurios po savivaldybės biudžeto patvirtinimo skiriamos ne pilna apimtimi – paskirstoma 61,7 proc. prašomų sumų (1.1 poskyris).
2. Nustatėme, kad 24,4 proc. SAARSP lėšų paskirstoma pagal atskirus prašymus, teikiamus metų eigoje, tačiau tokia lėšų skyrimo tvarka nereglamentuota, o prašymų vertinimas, lėšų skirstymas ir įgyvendinamų projektų administravimas sukuria papildomą administracinę naštą šių procesų dalyviams (1.1 poskyris).
3. Nustatėme, kad Savivaldybė laiku nesuplanavo ir neskyrė pakankamo finansavimo želdynų inventorizavimui atlikti teisės aktų nustatyta tvarka (1.1 poskyris).
4. Specialiosios programos finansavimo reglamentavimas neatnaujintas, nenustatytos prioritetinės priemonės, kurių vykdymas prisidėtų prie strateginiame plėtros plane numatytų tikslų, siekiamų aplinkos apsaugos srityje įgyvendinimo (1.1 poskyris).
5. 2020-2021 m. panaudota 8,1 proc. lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius. Manome, kad besikreipiančių pareiškėjų skaičius ir skiriamas finansavimas sumažėjo dėl 2020 m. pakeistos Finansinės paramos diegiant Tauragės rajono savivaldybėje medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencines priemones ir vilkų ūkiniams gyvūnams padarytos žalos atlyginimo tvarkos bei dėl nepakankamo viešinimo apie galimybę gauti finansinę paramą (1.1 poskyris).
6. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų planavimo procedūros neatitinka Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo nuostatų (1.2 poskyris).

7. Nenustatyta paraiškų vertinimo metodika, nenumatyti jų vertinimo kriterijai, todėl neiški lėšų skyrimo tvarka – Atrankos komisijos protokoluose fiksuojamos tik skiriamos sumos, kurios dažniausiai mažesnės nei nurodytos paraiškose. (2.1 poskyris).
8. Atrankos komisija netinkamai įvertino pateiktas paraiškas ir iš priemonės 01.07.02.01.03 „Rekreacinių teritorijų sutvarkymas“ 6 tūkst. Eur paskyrė veikloms, kurios pagal pobūdį priskirtinos kitoms priemonėms. 10,3 tūkst. Eur lėšų skyrė projektams, kurių išlaidos netinkamos finansuoti – Aplinkos ministerijos pateiktose rekomendacijose nenumatyta finansuoti rekreacinių įrenginių įsigijimą, remontą, jei rekreacinės teritorijos nepriklauso saugomoms teritorijoms ir nėra vandens telkinių pakrantėse (2.1 poskyris).
9. Nustatėme, kad nepakankama projektų įgyvendinimo kontrolė, nes Žygių seniūnijoje skirtos lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, mokėjimai įvykdyti, o prekės negautos (2.2 poskyris).
10. Savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas yra savarankiška savivaldybės funkcija, nustatyta Vietos savivaldos įstatyme, o finansavimas skiriamas ne tik iš SAARSP, bet ir iš savivaldybės biudžeto lėšų, todėl manome, kad lėšų skirstymas pagal paraiškas šiai funkcijai vykdyti yra perteklinis reikalavimas (2.2 poskyris).
11. Nenustatytas reikalavimas projektų vykdytojams teikti informaciją apie įvykdytų projektų rezultatų pasiekimą, sukurtą naudą vietos bendruomenei ir pan. (3 skyrius).
12. Nepakankamai vertinamas aplinkos apsaugos programos įgyvendinimas – veiklos ataskaitose neteikiama informacija apie įgyvendintų priemonių poveikį ir sukuriama naudą vietos bendruomenei, neviešinama informacija apie įgyvendintus projektus (3 skyrius).

Rekomendacijos

1. Siekiant optimalaus SAARSP lėšų planavimo ir kryptingo jų naudojimo, rekomenduojame patikslinti Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašą numatant programos finansuotinas prioritėtines sritis, nustatant projektų finansavimo kriterijus, optimizuojant lėšų planavimo, skyrimo, naudojimo procedūras ir užtikrinti projektų įgyvendinimo kontrolę (1-4, 6-10 išvados).
2. Atsižvelgiant į tai, kad tikslinių lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius, panaudojimas siekia tik 8,1 proc. rekomenduojame imtis veiksmų lėšų panaudojimo efektyvumui padidinti (5 išvada).
3. Siekiant, kad aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa būtų vykdoma tikslingai, užtikrinti, kad būtų vykdoma projektų rezultatų analizė, vertinama sukurta nauda, viešinama informacija apie projektų įgyvendinimą. (11-12 išvados).

IŽANGA

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga – viena iš Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų ir savivaldos institucijoms priskirtųjų savarankiškųjų funkcijų³.

Tauragės rajono savivaldybės prioritetas – tapti žaliausia savivaldybe Lietuvoje⁴, kuriam pasiekti išskirti ilgalaikiai tikslai:

- užtikrinti švarią aplinką ir tvarų gamtos išteklių naudojimą, siekiant nuo 2025 m. 100 proc. naudoti švarią energiją ir tapti CO2 neutralia savivaldybe;
- siekti darnios transporto plėtros.

Tauragės apskrities taršos rodikliai vieni geriausių šalyje: teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių kiekis mažiausias tarp visų apskričių (1,8 proc. nuo viso teršalų kiekio šalyje)⁵. Lyginant apskrities savivaldybių rodiklius Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje teršalų kiekis didžiausias (41 proc.), didžioji teršalų dalis susidaro iš dujinių ir skystųjų medžiagų (98,6 proc.).

Siekiant tikslų aplinkos apsaugos srityje bei užtikrinti sveiką, švarią aplinką bei racionalų gamtos išteklių naudojimą, išsaugoti kraštovaizdžio savitumą, biologinę įvairovę Savivaldybė kasmet iš SAARSP lėšų finansuoja 13 aplinkos apsaugos priemonių, kurias tvirtina Savivaldybės taryba⁶.

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamas sudaro:

- juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už teršalų išmetimą į aplinką;
- medžioklės plotų naudotojų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą;
- juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai ir baudos, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už angliavandenilių išteklius, juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus medžiojamųjų gyvūnų išteklius;
- lėšos, gautos kaip želdinių atkuriamosios vertės kompensacija;
- savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos;
- kitos teisėtai gautos lėšos.

³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 28 p.

⁴ 2021-2030 m. strateginis plėtros planas, patvirtintas 2021-01-27 TS Nr.1-30

⁵ Šaltinis- oficialiosios statistikos portalas.

⁶ 2020-02-06 TS Nr.1-4, 2021-01-27 TS Nr.1-3

Įstatymu⁷ apibrėžta, kokioms priemonėms gali būti naudojamos aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos. Kai kurios savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamos turi aiškiai apibrėžtas panaudojimo kryptis. Aplinkos ministerija yra parengusi Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijas, kurių tikslas – savivaldybių, įgyvendinančių Programas, ir Aplinkos apsaugos departamento darbuotojų, kontroliuojančių Programos lėšų panaudojimo teisėtumą, vienodas finansuotinių priemonių traktavimas⁸. Rekomendacijose pateikiamos konkretnės priemonės, suskirstytos į priemonių grupes, išaiškinta kokios konkrečios priemonės atitinka įstatymo esmę bei savivaldybėms suteiktą kompetenciją aplinkos apsaugos srityje.

Savivaldybės taryba yra patvirtinusi Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašą, kuris apibrėžia Programos finansavimo pajamas, lėšų naudojimą, sąmatos projekto sudarymą, sąmatos tvirtinimą bei tikslinimą, lėšų pervedimą, atskaitomybę bei lėšų gavėjų atsakomybę⁹.

Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas Finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms diegti teikimo tvarkos aprašas, reglamentuojantis prevencinių priemonių įgyvendinimui išlaidų finansavimą ir vilkų padarytos žalos atlyginimą¹⁰.

AUDITO REZULTATAI

1. SAVIVALDYBĖS APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ PLANAVIMAS TURI TRŪKUMŲ

1. Vertinant programos lėšų planavimą, laikėmės nuostatos, kad planuojamų lėšų pakanka pagal paraiškas pateiktiems projektams ir savivaldybės įgyvendinamoms priemonėms aplinkos apsaugos srityje finansuoti, o planavimo procedūros vykdomos kaip nustatyta.

1.1. SAARSP lėšos planuojamos nepakankamai optimaliai

2. Savivaldybė 2020-2021 m. įgyvendino programą 01.07 „Sveikatos apsaugos ir aplinkos apsaugos programa“, kurios 2 tikslas „Palaikyti ir gerinti aplinkos kokybę, plėtojant aplinkos kokybę gerinančias sistemas“¹¹. Programos priemonės finansuojamos iš mokesčių, surenkamų už aplinkos teršimą, gamtos išteklių naudojimą ir medžiojamus gyvūnų išteklius – 2020 -2021 m. į Savivaldybės biudžetą gauta 363,1 tūkst. Eur lėšų. Informacija apie gautas pajamas pateikta 3 priede (17 psl.).

⁷ Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str.

⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2019-08-14 raštas Nr. 1810.

⁹ 2011-05-25 TS Nr.1-44

¹⁰ 2020-01-24 įsakymas Nr.5-58.

¹¹ Nuo 2022 m. vykdoma atskira programa – 03 „Aplinkos apsaugos programa“ (SVP, patvirtintas 2022-01-26 Nr.1-3).

3. Nustatėme, kad planuojant priemonių finansavimui reikalingą lėšų poreikį, gautos paraiškos nevertinamos ir nenustatoma reali projektų finansavimo suma, todėl į sąmatą įtraukiamos paraiškose nurodytos sumos, kurios paskirstomos patvirtinus Savivaldybės biudžetą¹², o skiriama suma sudaro 61,7 proc. patvirtintų lėšų¹³. Manome, kad lėšos suplanuojamos neoptimaliai, kadangi paraiškos nefinansuojamos pilna apimtimi, lieka nepaskirstytų lėšų, kurios metų eigoje skirstomos pagal gautus prašymus.

4. Pagal gautus prašymus paskirstoma 24,4 proc. lėšų. Manome, kad prašymuose nurodytos veiklos galėjo būti suplanuotos iš anksto ir nurodytos paraiškose, o laiku pateikus informaciją apie numatomus įgyvendinti projektus, sumažėtų administracinė našta projektų vertinimo, lėšų skyrimo, projektų koordinavimo dalyviams:

Nesuplanuotų ir į paraiškas neįtrauktų veiklų pavyzdžiai

- 2020 m. lapkričio 12 d. Batakių seniūnija pateikė paraišką aplinkos kokybės gerinimo priemonių finansavimui (želdinių išigijimui, Batakių tvenkinio pakrančių tvarkymui), o 2021 m. kovo 29 d. gautas papildomas prašymas dėl lėšų skyrimo Eidintų gyvenvietės parko rekreacinės zonos sutvarkymui.
- 2020 m. lapkričio 13 d. Skaudvilės seniūnija teikė paraiškas želdinių, rekreacinių teritorijų tvarkymui, o 2021 m. pateikti du papildomi prašymai kitoms veiklos finansuoti iš tų pačių priemonių (parko apšvietimui įrengti, želdynų tvarkymui).

5. Specialiosios programos finansavimo reglamentavimas neatnaujintas, neišskirtos prioritetinės priemonės, kurių vykdymas prisidėtų prie strateginiame plėtros plane numatytų siekiamų tikslų įgyvendinimo; nenustatyta prioritetine tvarka finansuoti priemonės, kurias įgyvendinti įpareigoja teisės aktai:

Laiku neįvykdyti teisės aktų reikalavimai

Savivaldybė nesilaikė Želdynų ir želdinių inventorizavimo taisyklių 3 p.¹⁴ reikalavimo ir laiku neatliko želdinių ir želdynų inventorizavimo – inventorizavimas atliekamas kas 10 metų (paskutinis inventorizavimas atliktas 2008 m.). Lėšos inventorizacijai skirtos tik 2021 m., skirta 10 tūkst. Eur ir inventorizuoti 6 želdynai iš 16.

6. Neišnaudojamos programos lėšos, skirtos finansiškai remti žemės sklypų, kuriuose medžioklė nėra uždrausta, savininkus, valdytojus ir naudotojus, įgyvendinančius prevencines priemones – 2020 m. ir 2021 m. panaudota tik 8,1 proc. šių lėšų. 2020-2021 m. lėšų panaudojimas galimai sumažėjo dėl Savivaldybės nustatytos naujos paraiškų finansavimo tvarkos¹⁵ ir dėl nepakankamo viešinimo apie galimybę gauti finansinę paramą¹⁶. Pažymėtina tai, kad kitoms priemonėms šių lėšų naudoti nėra galimybės, todėl kaupti lėšas neracionalu.

¹² 2020-02-06 TS Nr.1-4, 2021-01-27 TS Nr.1-3.

¹³ Gautas paraiškas svarsto Atrankos komisija, sprendimai įforminami protokolais.

¹⁴ Patvirtinta 2008-01-08 aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-5

¹⁵ 9 p. nustatyti finansavimo kriterijai - finansinės paramos dydis siekia iki 50 proc. nuo pareiškėjo prašomos sumos ir ne daugiau kaip 5 tūkst. Eur.

¹⁶ Apie paraiškų teikimą skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje.

Lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius, panaudojimas

2020-2021 m. Savivaldybės administracija skelbė kvietimus teikti paraiškas dėl lėšų gavimo žalos prevencijos priemonių įgyvendinimui, tačiau buvo gauta po 2 paraiškas. Įvertinome ankstesnių laikotarpių ataskaitas apie lėšų panaudojimą (2018-2019 m.) ir nustatėme, kad lėšų buvo panaudota daugiau nei surinkta: 2018 m. pajamos sudarė 18,7 tūkst. Eur, panaudota – 23 tūkst. Eur, 2019 m. pajamos – 30,6 tūkst. Eur, panaudota-31,9 tūkst. Eur.

1.2. Lėšų planavimo procesas neatitinka nustatytos tvarkos

7. Savivaldybėje nerengiama ir netvirtinama atskira programos sąmata, lėšos priemonių finansavimui įtrauktos į bendrą Savivaldybės biudžetą¹⁷.

8. Nustatėme, kad nesilaikoma Tvarkos aprašo 10-11 p. ir lėšų planavimo procese Atrankos komisija nevertina gautų paraiškų bei neteikia siūlymo dėl priemonių įtraukimo į programos sąmatą, o lėšų paskirstymą tarp priemonių vykdo Architektūros ir geodezijos skyriaus vyr. specialistas (ekologas)¹⁸, kuris koordinuoja Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas, jų naudojimo tvarką ir vykdo kontrolę.

9. 2021 m. pagal pateiktą Administracijos prašymą lėšas tarp priemonių perskirstė Finansų skyrius. Tvarkos aprašo 15 p. numatyta, kad programos sąmata tikslinama Savivaldybės tarybos sprendimu. Pagal biudžeto sudarymo, vykdymo, įsiskolinimų padengimo ir atskaitomybės taisyklių¹⁹ 38 p. Finansų skyrius turi teisę asignavimus perskirstyti tik pagal ekonominę klasifikaciją ir tarp ketvirčių.

2. SAARSP LĖŠŲ PASKIRSTYMAS IR JŲ NAUDOJIMO EFEKTYVUMAS

10. Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad SAARSP lėšų paskirstymas ir naudojimas efektyvus tada, kai:

- paraiškos vertinamos pagal Savivaldybės nustatytą tvarką ir kriterijus,
- SAARSP lėšos paskirstytos nustatytoms priemonėms vykdyti,
- lėšos panaudotos paraiškose nurodytų veiklų finansavimui.

Vertinome 2 priemones, kurioms skirtas didžiausias finansavimas (10 ir daugiau proc. nuo patvirtinto asignavimų plano)²⁰.

¹⁷ 2020-02-06 TS Nr.1-4, 2021-01-27 TS Nr.1-3

¹⁸ Pareigybės aprašymas patvirtintas 2020-09-30 administracijos direktoriaus įsakymu Nr.5-770

¹⁹ Patvirtinta 2018-11-07 TS Nr.1-371.

²⁰ Auditui atlikti atrinktos 2 priemonės 01.07.02.01.02 „Želdynų tvarkymas (želdiniams įsigyti, želdynams tvarkyti)“ ir 01.07.02.01.03 „Rekreacinių teritorijų sutvarkymas“, išanalizuota 19 paraiškų.

2.1. Paraiškų administravimas tobulintinas

11. Tvarkos apraše nenumatyta paraiškų vertinimo metodika, nenumatyti vertinimo kriterijai, o Atrankos komisijos protokoluose²¹ pateiktos tik skiriamos sumos, todėl lėšų paskirstymas nėra aiškus. Bendra finansuojama paraiškų suma per 2020-2021 m. sudarė 61,7 proc. prašomos sumos²²:

Paraiškų vertinimo pavyzdžiai

- Skaudvilės seniūnija pateikė paraišką 4 tūkst. Eur Karšuvos piliakalnio priežiūrai, pavojingų medžių kirtimui, paskirta 1 tūkst. Eur;
- Žygaičių seniūnija pateikė paraišką 4,9 tūkst. Eur avarinių medžių kirtimui, želdinių priežiūrai, paskirta 2 tūkst. Eur.

12. Apie 40 proc. SAARSP lėšų kasmet skiriama ir panaudojama želdynų tvarkymui. Ši suma paskirstoma seniūnijoms gėlynų priežiūrai, žaliųjų plotų priežiūrai, medžių genėjimui. Šioms veikloms seniūnijos rengia paraiškas, kurias svarsto Atrankos komisija, rengiami protokolai, įsakymai. Pažymėtina tai, kad Savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas yra savarankiška savivaldybės funkcija, nustatyta Vietos savivaldos įstatyme²³, o finansavimas skiriamas ne tik iš SAARSP, bet ir iš savivaldybės biudžeto lėšų²⁴, todėl šios priemonės finansavimą pagal paraiškas vertiname kaip papildomą administracinę naštą seniūnijoms, Atrankos komisijai ir kitiems darbuotojams, koordinuojantiems projektų įgyvendinimo procesą.

13. Atkreipėme dėmesį į tai, kad Tauragės rajono bendruomenėms taip pat skiriamos lėšos želdynų tvarkymui²⁵, nors oficialiai prižiūrimos teritorijos joms nepriskirtos. Be to, nustatėme, kad bendruomenėms 2021 m. skirta 6,3 tūkst. Eur lėšų ilgalaikiam turtui įsigyti, tačiau nėra aišku, kaip užtikrinama šio turto apsauga, naudojimas ir pan.

2.2. Lėšos paskirstytos ne pagal finansuotinas sritis

14. Nustatėme, kad iš priemonės 01.07.02.01.03 „Rekreacinių teritorijų sutvarkymas“ Savivaldybė finansuoja projektus, susijusius su saugomose teritorijose esančių objektų tvarkymu, vandens telkinių pakrančių priežiūra ir rekreacinių įrenginių juose įrengimu, poilsio aikštelių įrengimu bendruomenių reikmėms, suolų viešuose vietose įrengimu ar tvarkymu. Pažymėtina tai, kad išvardintos veiklos priskiriamos skirtingoms Įstatyme nustatytoms priemonių grupėms, o poilsio aikštelių priežiūra, suolų įsigijimas ar pan. veikla, kuri nevykdoma saugomose teritorijose ar prie vandens telkinių, pagal Rekomendacijas nėra finansuotina: 2021 m. Atrankos komisija netinkamai

²¹ 2020-02-06 Nr.22-37; 2021-02-12 Nr.22-36.

²² 2020 m. finansuota 62,6 proc. prašomų sumų, 2021 m. - 60,8 proc.

²³ Priimtas 1994-07-07 Nr.I-533, 6 str. 26 p.

²⁴ 2020 m. iš SAARSP lėšų skirta 27,8 proc., iš Savivaldybės biudžeto-72,2 proc.viso finansavimo; 2021 m.- iš SAARSP lėšų 36,4 proc., iš Savivaldybės biudžeto 63,6 proc.

²⁵ Jovarų bendruomenei skirta 2,8 tūkst. Eur, Pagramančio bendruomenei „Gramančia“ -7 tūkst. Eur, Sungailiškių kaimo bendruomenei-0,4 tūkst. Eur.

įvertino pateiktas paraiškas ir iš šios priemonės 6 tūkst. Eur paskyrė veikloms, kurios pagal pobūdį priskirtinos kitoms priemonėms, o 10,3 tūkst. Eur lėšų skyrė projektams, kurių išlaidos netinkamos finansuoti:

Netinkamo finansavimo pavyzdžiai

- Jovarų bendruomenei iš priemonės „Rekreacinių teritorijų tvarkymas“ skirta 1,5 tūkst. Eur, nors pagal paraiškoje nurodytą aprašymą (rekreacinės zonos prie Jūros upės tvarkymas) išlaidos priskirtinos Aplinkos monitoringo, prevencinės, aplinkos atkūrimo priemonių grupei - vandens telkinių pakrančių valymui, tvarkymui, rekreacinių įrenginių įrengimui.
- Tauragės miesto bendruomenei „Aušra“ iš priemonės „Rekreacinių teritorijų tvarkymas“ skirta 1,0 tūkst. Eur rekreacinių įrenginių (sūpynių) poilsio aikštei įsigijimui, tačiau pagal Įstatyme nurodytas finansuotinas priemones ir Aplinkos ministerijos pateiktas rekomendacijas, išlaidos rekreaciniams įrenginiams, įrengtiems ne saugojamų teritorijų zonoje ar ne prie vandens telkinių nefinansuojamos SAARSP lėšomis.
- Skaudvilės seniūnijai skirta pagal atskirą prašymą 4,5 tūkst. Eur stilizuotų Gediminaičių, esančių Šimtmečio parke, apšvietimo įrengimui. Pagal Įstatyme nurodytas finansuotinas priemones ir Aplinkos ministerijos pateiktas rekomendacijas, tokios išlaidos nefinansuojamos SAARSP lėšomis.

2.3. Lėšos panaudotos ne pagal paskirtį

15. Nepakankama projektų įgyvendinimo kontrolė, nes Žygių seniūnijoje skirtos lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, mokėjimai įvykdyti, prekės negautos:

Netinkamo lėšų panaudojimo pavyzdys

Žygių seniūnijai pagal paraišką projektui „Draudenų ežero paplūdimio tvarkymas“ skirta iš priemonės 01.07.02.01.07 „Vandens telkinių tvarkymas“ – 4,5 tūkst. Eur, paraiškoje nurodytas lėšų poreikis 8,0 tūkst. Eur. Pagal prašymą²⁶ papildomai skirta iš priemonės 01.07.02.01.03 „Rekreacinių teritorijų sutvarkymas“ - 4,0 tūkst. Eur. Lėšų naudojimo paskirtis smėlio atvežimas į Draudenio ežero paplūdimį, tačiau už smėlio įsigijimą sumokėta tik 2,0 tūkst. Eur, o 6,5 tūkst. Eur sumokėta už lauko baldus. Smėlis ir dalis baldų bus pristatyti 2022 m. balandžio-gegužės mėn., o seniūnijos buhalterinėje apskaitoje užregistruotas turtas, kurio negavo, nebalansinėje sąskaitoje.

3. PROGRAMOS REZULTATAI VERTINAMI FORMALIAI

16. Atliekant auditą laikėmės nuostatos, kad programos stebėseną atliekama, nustatyti rodikliai vertinami ir ataskaitos teikiamos nustatytais terminais. Už stebėsenos vykdymą paskirti atsakingi asmenys, vadovybė informuojama apie nustatytų rodiklių nevykdymą, imamasi priemonių trūkumams pašalinti. Programos vertinimas atliekamas kiekvienais metais rengiant metines SVP įgyvendinimo ataskaitas.

17. Nustatėme, kad SVP nustatyti kiekybiniai priemonių vykdymo vertinimo kriterijai, kurių reikšmės nurodo įgyvendintų projektų kiekį. Kiekybiniai rodikliai nenustatyti, nors programos tikslas susietas su kokybės siekimu „Palaikyti ir gerinti aplinkos kokybę, plėtojant aplinkos kokybę

²⁶ Pateiktas 2021-03-31 Nr.16-9.

gerinančias sistemas“. SVP programos tikslo ir uždavinių pasiekimo vertinimo kriterijų reikšmės kasmet nustatomos tos pačios:

Vertinimo kriterijų pavyzdžiai

- 2020 m. ir 2021 m. vertinimo kriterijaus „Želdynų tvarkymo ir priežiūros užtikrinimas“ siektina reikšmė – vykdoma;
- 2020 m. ir 2021 m. vertinimo kriterijaus „Tvarkomų teritorijų skaičius“ siektina reikšmė- 8 vnt.;
- 2020 m. ir 2021 m. vertinimo kriterijaus „Bešeimininkų pavojingų atliekų tvarkymo užtikrinimas“ siektina reikšmė – vykdoma.

18. Projekto vykdytojai teikia biudžeto vykdymo ataskaitą (forma 2) ir išlaidas patvirtinančius apskaitos dokumentus. Tačiau nėra įpareigojimo teikti informaciją apie projekto įgyvendinimo rezultatus: atliktų darbų kiekius, sukurtą naudą visuomenei ir pan.

19. SAARSP priemonių įvykdymo rezultatai pateikiami Savivaldybės administracijos veiklos ataskaitose²⁷ ir SAARSP priemonių vykdymo ataskaitose²⁸. Ataskaitose pateikiama informacija apie lėšų panaudojimą pagal priemones ir informacija apie įvykdytų priemonių kiekį/procentus. Trūksta paaiškinimų su kokiomis problemomis susidurta įgyvendinant priemones, kokių veiksmų imtasi joms spręsti.

20. SAARSP priemonių vykdymo ataskaitose netinkamai sugrupuotos priemonės: 2020 m. Jūros upės pakrantėse esančios rekreacinės teritorijos Jovaruose, Balskų užtvankos pakrantės ir Draudenių ežero pakrantės sutvarkymas (9,5 tūkst. Eur) bei 2021 m. Jūros upės pakrantėse esančių rekreacinių teritorijų Jovaruose, Dapkiškių k. ir Draudenių ežero pakrantės sutvarkymas (11,0 tūkst. Eur) priskirta aplinkos kokybės gerinimo ir apsaugos priemonėms (pagal rekomendacijas priskiriama aplinkos monitoringo, prevencinės, aplinkos atkūrimo priemonėms).

21. Programą koordinuojantis padalinys audituojamu laikotarpiu neteikė vadovybei pasiūlymų dėl programos priemonių vykdymo, teisės aktų nuostatų keitimo, išskyrus informaciją apie rodiklių įgyvendinimą. Savivaldybės gyventojai neinformuojami apie priemonių įgyvendinimą ir sukurtą naudą vietos bendruomenėms.

²⁷ 2020 m. ataskaita patvirtinta 2021-01-28 TS Nr.1-18, 2021 m.-2022-01-26 TS Nr.1-15.

²⁸ 2020 m. ataskaita patvirtinta 2021-02-17 TS Nr.1-33, 2021 m.-2022-02-23 TS Nr.1-59

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Siekiant optimalaus SAARSP lėšų planavimo ir kryptingo jų naudojimo, rekomenduojame patikslinti Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašą numatant programos finansuotinas prioritėtines sritis, nustatant projektų finansavimo kriterijus, optimizuojant lėšų planavimo, skyrimo, naudojimo procedūras ir užtikrinti projektų įgyvendinimo kontrolę.	Savivaldybės administracija	Pakeisime 2011 m. gegužės 25 d. tarybos sprendimu Nr. 1-44 patvirtintą Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašą ir paraiškos formą.	2022 m. rugsėjis
2.	Atsižvelgiant į tai, kad tikslinių lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius, panaudojimas siekia tik 8,1 proc. rekomenduojame imtis veiksmų lėšų panaudojimo efektyvumui padidinti.	Savivaldybės administracija	Patikslinsime 2020 m. sausio 24 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-58 patvirtintą Finansinės paramos diegiant Tauragės rajono savivaldybėje medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencines priemones ir vilkų ūkiniams gyvūnams padarytos žalos atlyginimo tvarkos aprašą ir skiriamos finansinės paramos dydį.	2022 m. balandis
3.	Siekiant, kad aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa būtų vykdoma tikslingai, užtikrinti, kad būtų vykdoma projektų rezultatų analizė, vertinama sukurta nauda, viešinama informacija apie projektų įgyvendinimą.	Savivaldybės administracija	Pakeisime 2011 m. gegužės 25 d. tarybos sprendimu Nr. 1-44 patvirtintą Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašą ir patvirtinsime projektų įgyvendinimo ataskaitos formą.	2022 m. rugsėjis
<p>Atstovai ryšiams, atsakingi už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Architektūros ir geodezijos skyriaus vyr. specialistė Neringa Kedavičiūtė-Glavinskė, 8 678 38118, el. p. neringa.glavinske@taurage.lt</p>				

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Patarėja

Beata Mockienė

Veiklos audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Audito ataskaitoje naudojamos santrumpos ir sąvokos:

Administracija - Tauragės rajono savivaldybės administracija;

Atrankos komisija- Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų skirstymo komisija;

SAARSP- Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa;

SVP – Strateginis veiklos planas;

Tvarkos aprašas- Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo tvarkos aprašas.

Veiklos audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
1.Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų planavimas turi trūkumų	<p>Dokumentų peržiūra: Nagrinėjome savivaldybės strateginius plėtros, veiklos dokumentus, metinius veiklos planus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, susijusius su SAARSP lėšų planavimu. Įvertinome, ar vykdomos lėšų planavimo procedūros atitinka nustatytas teisės aktuose.</p> <p>Pokalbis: Bendravome su SAARSP koordinuojančiu asmeniu.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar planuojant lėšas priemonių finansavimui, atsižvelgiama į savivaldybės vykdomose aplinkos apsaugos programose numatytus prioritetus, savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytus strateginius tikslus, ankstesnių laikotarpių lėšų panaudojimo rezultatus; ▪ ar iškyla poreikis (ir dėl kokių priežasčių) metų eigoje tikslinti priemonėms skirtą finansavimo sumas; ▪ ar vykdomos lėšų planavimo procedūros atitinka nustatytas teisės aktuose.
2.SAARSP lėšų paskirstymas ir jų naudojimo efektyvumas	<p>Dokumentų peržiūra: Siekiant išsiaiškinti, ar lėšos paskirstomos pagal finansuotinas sritis ir naudojamos pagal paskirtį, nagrinėjome paraiškas, Atrankos komisijos protokolus, įsakymus dėl lėšų skyrimo, ataskaitas.</p> <p>Duomenų analizė: Vertinome kaip vykdomas paraiškų atranka ir skiriamas finansavimas; ar tinkamai panaudojamos lėšos.</p> <p>Pokalbiai: Bendravome su SAARSP koordinuojančiu asmeniu, su Žygaičių seniūnijos buhalteriu dėl lėšų panaudojimo.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar paraiškų gauti finansavimui iš SAARSP teikimo, vertinimo, skyrimo procedūras; • panaudotos lėšos atitinka paraiškose nurodytas finansuotinas veiklas.
3.Neužtikrinama tinkama įgyvendinamos programos stebėseną	<p>Dokumentų peržiūra: Analizavome SVP įgyvendinimo ataskaitas ir SAARSP vykdymo ataskaitas, vertinome, ar vykdoma projektų rodiklių stebėseną.</p> <p>Pokalbiai: Bendravome su SAARSP koordinuojančiu asmeniu.</p>	<p>Nustatyti, ar atliekama įgyvendinamos programos stebėseną (analizuojamas rodiklių vykdymas, lėšų panaudojimas) ir nustatytus neatitikimų apie juos informuojama vadovybė, imamasi priemonių trūkumams pašalinti; ar vertinamas programos įgyvendinimas ir jos nauda visuomenei; ar visuomenė informuojama apie pasiektus rezultatus.</p>

Veiklos audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa“
3 priedas

2020-2021 m. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamos ir finansuojamos priemonės

1.1.SAARSP pajamos

<i>tūkst. Eur</i>					
Eil. Nr.	Mokesčių pavadinimas	2020 m.		2021 m.	
		Planas	Ivykdymas	Planas	Ivykdymas
	Lėšų likutis	80,3		85,5	
1.	Mokestis už aplinkos teršimą	50	45	50	48,2
2.	Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	70	80,1	93	107,5
3.	Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	19	41,1	19	41,2
	Viso*:	219,3	246,5	247,5	282,4

*Bendra suma su metų pradžios likučiu.

1.2.SAARSP priemonių išlaidos

<i>tūkst. Eur</i>					
Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	2020 m. išlaidos		2021 m. išlaidos	
		Planas	Panaudota	Planas	Panaudota
1.	01.07.01.01.02-Savivaldybės sveikatos programos vykdymas	37,3	31,3	28,6	28,4
2.	01.07.02.01.01-Aplinkos apsaugos monitoringas	8,0	2,0	10,0	6,0
3.	01.07.02.01.02-Želdynų tvarkymas (želdiniams įsigyti, želdynams tvarkyti, m	52,8	49,0	75,1	55,1
4.	01.07.02.01.03-Rekreacinių teritorijų sutvarkymas	40,0	36,5	38,0	50,3
5.	01.07.02.01.04-Finansinė parama miško sklypų savininkams, valdytojams ir na	32,6	5,5	50,2	1,2
6.	01.07.02.01.05-Pasiutligės prevencijos programos įgyvendinimas	2,0	-	-	-
7.	01.07.02.01.06-Ekstremalių situacijų valdymas	3,0	1,0	2,0	2,0
8.	01.07.02.01.07-Vandens telkinių tvarkymas	10,0	9,2	10,0	10,0
9.	01.07.02.01.08-Aplinkosauginio švietimo projektų įgyvendinimas	4,0	2,0	4,0	2,8
10.	01.07.02.01.09-Laikraščių aplinkosaugine tema prenumerata rajono mokykloms	1,1	0,8	1,1	0,7
11.	01.07.02.02.01-Lietaus kanalizacijos sistemų eksploatavimas (paviršinių nuo	6,5	6,0	6,5	5,0
12.	01.07.02.02.04-Sąvartynų ir nelegalių šiukšlynų tvarkymas	12,0	14,0	12,0	10,7
13.	01.07.02.02.05-Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra	10,0	3,7	10,0	5,5
	Viso:	219,3	161,0	247,5	177,7